

προέκυψεν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ τὴν συνήθειαν τῆς βρεφοκτονίας. Ἄγγλος συγγραφεὺς, πολλοὺς χρόνους διατρίψας εἰς τὴν νῆσον ταύτην, λέγει ὅτι μὲ κάμμιναν γυναῖκα δὲν συνμίλησε, μητέρα χρηματίσασαν ἐπὶ τῆς εἰδωλολατρίας, ἥτις νὰ μὴν εἶχε βάψει τὰς χεῖρας εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἰδίου τῆς τέκνου. Ὁμοίως εἰδήσεις λαμβάνομεν ἀπὸ σχεδὸν ὅλα τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ τὸν Ὑδρόνιον Κόλπον, τὴν Λαβραδορίαν, τὸ Μεξικόν, κτλ. ἀλλ' εὐχάριστον καταπολλὰ εἶναι, ὅτι εἰς ὅλας, ἐν τῶν πρώτων καὶ μεγαλητέρων ἀγαθῶν, ἀφ' ὧσα ἠκολούθησαν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἐστάθη τῆς βδελυρᾶς ταύτης συνηθείας ἡ ἐλάττωσις ἢ καὶ παντελής παῦσις.

Εἰς χώρας πλέον πεπολιτισμένας, μολονότι θεωρεῖται μὲ τὴν ἐσχάτην φρίκην ἡ βρεφοκτονία, καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τῶν νόμων αὐστηρότατα, μ' ὅλον τοῦτο, ἡ δαπάνη καὶ ὁ κόπος τῆς τῶν τέκνων διατηρήσεως, καὶ ὁ φόβος τῆς αἰσχύνῃς καὶ ἀτιμίας, ἔχουν ἰκανὴν δύναμιν, ὥστε νὰ παρακινῶσι τινὰς εἰς τὸ φοβερὸν τοῦτο κακούργημα.

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΙ ΔΗΜΩΔΕΙΣ.

Συνέχεια καὶ Τέλος ἀπὸ Σελ. 148.

ΕἰΝΩΡΙΑ ποτὲ νεανίσκον, ὅστις, πνιγρὰν τινα τοῦ καλοκαιρίου νύκτα, σηκωθεὶς ἀπὸ τὴν κλίνην αὐτοῦ νὰ περιπατήσῃ εἰς τὸν θάλαμον, ἴδεν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος τοῦ κοιτῶνος. Πολὺ ἐτρόμαξε, καὶ σταθεὶς ὀλίγον, ἐκύτταζεν αὐτόν· ἔπειτα δ' ἐσύρθη ὀπισθεν τῆς κλίνης, διὰ νὰ παρατηρῇ τοῦ ἀνθρώπου τὰ κινήματα. Ἐπειδὴ ὅμως, ὅτ' ἔκυψεν αὐτὸς, ἔκυψε καὶ ἡ μορφή, κατέλαβεν ὅτι παρετήρει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀντανάκλασιν εἰς τὸ κάτοπτρον. Ἀνὴρ ὀλιγώτερον φάρβαλος, ἢ εὐρέθιστος ἀπὸ νευρικὴν ἀδυναμίαν, ἤθελεν ἐκφωνήσῃ, Φάντασμα! καὶ ἤθελεν ἐπιμένειν, ὅτι δὲν ἤμποροῦσε νὰ μὴ πιστεύῃ τῶν ἰδίων του αἰσθήσεων τὴν μαρτυρίαν.

Καὶ ἄλλο τι ἀρμόζει νὰ ἀναφερθῇ ἐνταῦθα, δεικνύον πόσον εὐκόλως ἀπατῶσι τὸν ἄνθρωπον φαινόμενα, ἀπλουστάτης ἐξηγήσεως ἐπιδεικτικά. Γηραλέα τις ἐπασχε πρὸ πολλοῦ· μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, μετὰ τὴν μεσημβρίαν, ἐνῶ ἐκάθητο εἰς τὸν θάλαμον μετὰ τινος φίλης νεάνιδος, ἥτις πάντοτε τὴν ἐσυντρόφευεν, ἐφάνη ἕξαφνα ὅλος ὁ θάλαμος πεφωτισμένος. 'Τί εἶν' αὐτό;' εἶπεν ἡ γηραλέα. Ἐκύτταζαν ἀμφοτέραι, καὶ ἴδαν τὸ παράξενον φῶς λάμπον ἐπὶ τοῦ τοίχου. Πρὸς ἓνα τῆς οἰκογενείας, ὅστις μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν, εἶπεν ἡ κυρία, 'Τώρα ἔλαβα νοθεσίαν, ἥτις μὲ λέγει ὅτι εὐρίσκομαι πολλὰ πλησίον εἰς τὸ τέλος μου.' Ἐὰν μόνη ἔβλεπε τὴν ὄρασιν, εὐκόλως ἤθελεν ἅπαντες τὴν ἀποδώσειν εἰς φαντασίαν πάσχουσαν, ἀλλ' ἐξίσου εἶχεν ἰδεῖν αὐτὴν καὶ ἡ νεᾶνις· τρόπος δὲν ἦτο νὰ ἐξηγηθῇ, καὶ αὐτοῦ ἔμεινε τὸ πρᾶγμα. Τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν δὲν ἤσθάνετο ἡ κυρία ὅτι ἐνούθετήθη νὰ ἐτοιμασθῇ διὰ τὸν θάνατον, καὶ εἰς μίαν ἢ δύο ἐβδομάδας ἀπέθανεν.

Ὀλίγον δὲ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτῆς ἐφανερῶθη, ὅτι παῖδες τινὲς τοῦ σχολείου διεσκέδαζαν, διὰ τινος μεγάλου κατόπτρου ἀντανάκλασεις ῥίπτοντες εἰς τοὺς οἴκους τοῦ χωρίου. Ὀλόκληρον τὸ τοῦ φαντάσματος μυστήριον ἐξηγήθη τοιουτοτρόπως.

Ὅποισσδήποτε γνωρίζων τὰς θαυμασίους δυνάμεις τῆς ἐγγαστριμυθίας, ἐξεύρει ὅτι δύναται τις νὰ καταχρασθῇ αὐτὴν τὴν δύναμιν πρὸς σπουδαιοτάτην ἐνόχλησιν τῶν δειλῶν. Ὁ ἐγγαστρίμυθος εὐκόλως ἐμπορεῖ νὰ κάμῃ ν' ἀκουσθῶσιν εἰς διάφορα τοῦ οἴκου μέρη φωναὶ παράξενοι, στεναγμοὶ, κρότοι, κτλ., καὶ συγχρόνως νὰ περιφέρεται μετὰ τῆς οἰκογενείας, ἀνύποπτος θεατῆς. Πολλοὺς συνέβησαν τοιαῦτα, τρόμου μὲν ὑπερβολικοῦ πρόξενα εἰς τοὺς ἐνοικοῦντας, εὐθυμίας δὲ μεγάλης πρὸς τὸν ἀστεῖζόμενον.

Ἐπάρχει διήγημα περὶ τινος πλοίου, τὸ ὁποῖον ἐπρόφασε νηνεμία κατὰ τὸ μέσον τοῦ Ἀτλαντικοῦ θερμῆν τινα ἡμέραν τοῦ καλοκαιρίου· ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο καθαρά, καὶ ὁ οὐρανὸς γαλήνιος, ἐκτὸς ὀλίγων νεφῶν μετ' ἐριώδους λευκότητος περιπλέοντων. Ἐνῶ δὲ οἱ μὲν ἀξιωματικοὶ τοῦ πλοίου ἦσαν κεκλιμένοι ἐπὶ τοῦ τῆς πύρας καταστρώματος, οἱ δὲ ναῦται περιεκυλίωντο τῆδε κάκεῖσε μετὰ τὴν ῥαθυμίαν, ἥτις συνήθως προέρχεται ἀπὸ γαλήνην εἰς τὸ πέλαγος, ἐξεπλάγησαν ἅπαντες, ἰδόντες μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὅπου ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ θάλασσα ἐφαίνοντο συνερχόμενα, καράβιον μὲ ὅλα τὰ πανία πλέον κατὰ τὸν οὐρανόν· ἦτο δὲ ἄνω κάτω, πρὸς τὴν θάλασσαν ἔχον τὰ κατάρτια. Οἱ ναῦται μὲ τὴν συνήθειαν αὐτῶν δεισιδαιμονίαν κατετρόμαξαν, στοχασθέντες αὐτὸ βέβαιον προμήνυμα τοῦ ἰδίου των ὀλέθρου· ἀλλ' οἱ ἀξιωματικοὶ, κάλλιον γνωρίζοντες τῆς φύσεως ταῦς νόμους, διέκριναν ἀμέσως ἐκπληκτικὸν καὶ ἀξιολογώτατον φυσικὸν φαινόμενον. Ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιρικὴν ἰδιαιτέραν κατάστασιν, καὶ τὴν θέσιν τῶν νεφῶν, ἐσχηματίσθη κατόπτρου* εἶδος, εἰς τὸ ὁποῖον, διὰ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀντανάκλωμένου φωτός, ἐθεώρησαν τὴν εἰκόνα πλοίου μακρυνοῦ, μὴ ἀναβάντος εἰσέτι τὸν ὀρίζοντα. Ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν ὀπτασίαν, ἐφάνη τὸ πλοῖον εὐκρινῶς, ἐπὶ τῶν κυρτῶν ὑδάτων ὑψούμενον.

Ἄλλο τι, ὅπως οὖν ὅμοιον, δεικνύει ἔτι μᾶλλον πῶς δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσι δι' ἐγνώσμενων ἀρχῶν ὅσα κατὰ πρῶτον φαίνονται ὑπερφυσικά. Γαλήνιον τινα ἡμέραν, οἱ ναῦται καραβίου, πολλὰ μίλια τῆς ξηρᾶς ἀπέχοντος, ἤκουσαν ἕξαφνα τὸν ἦχον κώδωνος. Κάνεν ἄλλο πλοῖον δὲν ἐβλέπετο· ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καταρτίου, ἀλλ' οὐτ' ἐκεῖθεν τίποτε δὲν ἀνεκάλυψαν· ἡ θρηνηρῆς δὲ μονοτονία τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων ἡχῶν ἐνέβαλεν ὠχρότητα εἰς τὰς παρεῖας πολλῶν εὐρώστων θαλασσινῶν. Ἐπιστημονικοὶ ὅμως ἄνδρες ἐπὶ τοῦ πλοίου δια-

* Διαφόρων εἰδῶν κάτοπτρα ὑπάρχουν, ποτὲ μὲν ἀπὸ ὕαλον, ποτὲ δὲ ἀπὸ ἐστιβωμένον γάλυβα κατεσκευασμένα. Τὸ ὕδωρ εἶναι κάτοπτρον, εἰς τὸ ὁποῖον βλέπει τις τὰ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ δένδρα· καὶ ἀπὸ τοὺς ἀστέρους δὲ, τοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν πλέοντας, εἰκόνας πολλαπλασιάζονται, ὡς ἀπὸ κοινὸν καθρέπτην.

μαῖς ἐξήγησαν τὸ φαινόμενον· ὡς ὁ κρότος τηλεβόλου, ἐπὶ βράχων συρομένου, ἀντηχεῖται ἀπὸ κρηνοῦ εἰς κρημνόν, οὕτω, εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν, τὰ νέφη ἀντανέκλασαν τοὺς ἤχους ἀπὸ τὸν κώδωνα μακρυνοῦ πλοίου εἰς τὴν θέσιν ὅπου εὐρίσκοντο. Τὴν ἐπαύριον ἀπήντησαν τὸ καράβιον, τοῦ ὁποίου τὸν κώδωνα εἶχαν ἀκούσειν, καὶ ἐρευνήσαντες ἔμαθαν ὅτι, καθ' ἣν ὥραν ἤκουσαν τὸν ἤχον, τὸ πλήρωμα ἐσήμαινε σφοδρῶς πρὸς διασκέδασιν. Πόσαι φωναὶ ἀσυνήθεις ἐπιδέχονται ὁμοίως ἀπλὴν ἐξήγησιν.

Ἀκούομεν περὶ πολλῶν ἐκτάκτων φαινομένων, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ ἐξηγηθῶσιν ἀπὸ τινος γνωστοῦ νόμου τῆς φύσεως, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα εὐκόλως ἐμποροῦν νὰ αἰτιολογηθῶσι διὰ τῶν τοῦ νοῦ ἐγνωσμένων ἀρχῶν. Φανερόν εἶναι ὁπόσῃ δυνάμει ἢ φαντασίᾳ ἔχει νὰ γεννᾷ τὰ ἀνύπαρκτα, καὶ νὰ μεταμορφῶν τὰ κοινότερα τῶν ὑπαρχόντων. Ἀνθρώπος καταπεφοβισμένος δύναται σχεδὸν ὁτιδήποτε νὰ φαντασθῇ. Τὸ σφύρισμα τοῦ ἀνέμου ἐνηχεῖ ὡς στεναγμὸς θνήσκοντος εἰς τὰ ὠτία του· ἐν ἀπλοῦν ξύλον εἰς τὸ σκότος μεταμορφοῦται εἰς γίγαντα, καὶ δένδρον, εἰς τὸν ἀνεμον κυματιζόμενον, εἰς φάντασμα φοβερόν. Τίς δὲν δύναται ἐκ πείρας νὰ μαρτυρήσῃ τοιαῦτά τινα παίγνια τῆς φαντασίας; Ποσάκις νευρικός τις, ἐξυπνῶν τὴν νύκτα, εὐρίσκει τὰ ἐνδύματα ἐπὶ τινος καθέκλας, ἢ ἐπιπλόν τι εἰς τὸν θάλαμον, σχήματος πάντῃ διαφόρου ἀπὸ τὸ ἀληθινόν; Ἡ ἐπομένη διήγησις ἄριστα διασαφηνίζει τοὺς λόγους μας.

Ποιητοῦ τινὸς πρὸ μικροῦ ἀποθανόντος φίλος ἐπιστήθιος, καθήμενος εἰς τὸ ἐκλείπον ἡδὴ φῶς φθινοπωρινῆς τινὸς ἑσπέρας, ἀνεγίνωσκε ποίημα, λεπτομερῶς διηγούμενον τὰς ἕξεις καὶ τὰς γνώμας τοῦ ἀποβιώσαντος ἐπιστήμου ἀνδρός. Τὴν στενὴν τοῦ μακαρίτου σχέσιν ἀπολαύσας ὁ ἀναγνώστης, ἔλαβε πολλὴν προσπάθειαν εἰς τὸ σύγγραμμα, τὸ ὁποῖον καὶ διελάμβανεν ἰδιαίτερα τινὰ εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς ἄλλους φίλους ἀναφερόμενα. Ξένος τις ἐκάθητο εἰς τὸ οἶκημα, καὶ αὐτὸς ἀναγινώσκων. Ὁ θάλαμος, ὅπου ἐκάθητο, ἤνοιγεν εἰς αἰθούσαν φανταστικῶς παρεσκευασμένην μὲ ὄπλα, θηρίων δέρματα, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀφοῦ κατέβηκε τὸ βιβλίον, περάσας εἰς τὴν αἰθούσαν ταύτην, διὰ τῆς ὁποίας ἤρχιζε νὰ ῥίπτῃ ὠχρὸν φέγγος ἢ σελήνην, ἶδεν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνὴρ, κατευθεῖαν ἐμπροσθέν του, εἰς θέσιν ὄρθιον, τὴν ἀκριβῆ παράστασιν τοῦ κεκοιμημένου φίλου, τοῦ ὁποίου ἢ ἀνάμνησις τόσοσιν ἰσχυρῶς εἶχε φερθῆναι εἰς τὴν φαντασίαν του. Ἐστάθη μίαν στιγμὴν, ὥστε νὰ περιεργασθῇ τὴν θαυμαστὴν ἀκριβείαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἢ φαντασία εἶχεν ἐντυπώσῃ εἰς τὸ σωματικὸν ὄμμα τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν μορφήν τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ. Γνωρίζων ὁμως τὴν ὀφθαλμοπλανίαν, δὲν ἠσθάνετο εἰμὴ θαυμασμὸν εἰς τὴν παράδοξον ἀκριβείαν τῆς ὁμοιότητος, καὶ προέβηκεν εἰς τὸ σχῆμα, τὸ ὁποῖον, αὐτοῦ πλησιάζαντος, διελύθη εἰς τὰ διάφορα πράγματα, ἐξ ὧν συνετίθετο. Ταῦτα ἦσαν ἀπλῶς διάφραγμα τι ἐσκεπασμέ-

νον μ' ἐπανωφορέματα, σάλια, ποδίας, καὶ ἄλλα ὅμοια. Ὁ θεατὴς ἐπιστρέψας εἰς τὸ μέρος, ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἰδεῖν τὴν ὀφθαλμοπλανίαν, ἐπροσπάθησε κατὰ πάντα τρόπον νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν τόσοσιν παράξενον καὶ τόσοσιν ζωηρὰν εἰκόνα. Ἀλλὰ τοῦτο ὑπερέβαινε τὴν δυνάμειν του, καὶ εἶχε μόνον νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν νέον αὐτοῦ φίλον, εἰς τὸν θάλαμον ἐπανελθὼν, ὁποῖα ἐκπληκτικὴ πλάνη διὰ μίαν στιγμὴν τὸν ἐκυρίευσε.

Πάμπολλοι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἤθελαν ἀδιστακτικῶς δηλοποιήσῃν ὅτι ἐξέωρσαν τὸ φάντασμα τοῦ μακαρίτου, καὶ πλείστους ἤθελαν εὐρεῖν νὰ τὸ πιστεῦσασιν. Ὅποταν λοιπὸν ἢ φαντασία ἔχη τοσαύτην δυνάμειν νὰ ἀνακαλῇ τὰς τῶν ἀπόντων εἰκόνας, εἶναι ποσῶς θαυμάσιον ὅτι πολλοὶ ἀποδίδουν τοιαῦτα φαινόμενα εἰς ὑπερφυσικὰ ἐπισκέψεις; Καὶ ὁ ποιητὴς αὐτὸς ἂν ἔσπεκεν εἰς τὸν τοῦ διαφράγματος τόπον, πιθανὸν ὅτι δὲν ἤθελε ζωηρότερα παρευρεθῆναι. Πόσους ἄρα τῶν δημηδῶν φόβων πρέπει ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς φαντασίας.

Τοῦ ἐποτημένου ἢ ψυχῆ κλίνει φυσικῶς εἰς τὸ ὑπερμεγαλύνειν καὶ μικρὸν τι ἂν ἐφόβισεν αὐτὸν, διὰ νὰ μὴν ὑποπέσῃ εἰς περιγελῶν, τὸ ὑφόνει εἰς τι φοβερώτατον. Ἐν ἀπὸ τὰ πλέον αἰθετικὰ περὶ βορβολάκων διηγημάτια, τὸ ὁποῖον διὰ πολλὴν καιρὸν ἔμενεν ὄλως ἀνεξήγητον, οὕτω πως κατὰ συγκυρίαν ἐξηγήθη. Εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀγγλίας Πλύμουθον, συνεκρότησαν ἑταιρείαν ὀπαδοὶ τινες τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλολογίας. Τὸ μὲν καλοκαίριον συνήρχοντο εἰς σπήλαιον παρὰ τὸν αἰγιαλόν· τὸ δὲ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα ἐντὸς τῆς περιοχῆς ξενοδοχείου τινὸς, ἀλλὰ, χάριν ἡσυχίας, ἔκαμναν τὰς συνελεύσεις των εἰς θερμὸν οἶκημα, τοποθετημένον εἰς τὸν κήπον, ἀπέχον δὲ τοῦ κυριωτέρου οἰκοδομήματος. Τινὰ ἐκ τῶν μελῶν, ὅσων εὐρίσκοντο αἱ οἰκίαι εἰς θέσιν ἀρμόδιον, εἶχαν κλειδίον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνοίγοντες τὴν θύραν τοῦ κήπου καὶ εἰσερχόμενοι, ἐφθάναν εἰς τὸ θερμὸν οἶκημα, χωρὶς νὰ διαπερνῶσιν ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸν ξενοδοχεῖον. Μίαν φορὰν τὸν χειμῶνα ὁ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης πρόεδρος ἔτυχε νὰ πάσῃ κάκιστα, καὶ μάλιστα διεδόθη λόγος ὅτι ἔπνεε τὰ λείσθια. Ἡ ἑταιρεία συνῆλθεν ὡς ἄλλοτε· ἀπὸ σεβασμοῦ δ' αἰσθημα, ἀφῆκαν κενὴν τὴν ἑδραν, ὅπου ἔπρεπε νὰ καθίσῃ ὁ ἀσθενὴς, ἐὰν εἶχε τὴν συνήθη αὐτοῦ ὑγείαν. Ἡ συνομιλία περιστρέφετο εἰς τοῦ ἀπόντος φίλου τὰ προτερήματα, καὶ τὴν ζημίαν, ἧτις ἐκ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐμελλε νὰ προκύψῃ εἰς τὴν ἑταιρείαν. Ἐνῶ δὲ συνδιελέγοντο περὶ τῆς λυπηρᾶς ταύτης ὑποθέσεως, ἤνοιξεν αἰφνιδίως ἢ θύρα, καὶ τὸ φᾶσμα τοῦ προέδρου ἐμβῆκεν εἰς τὸν θάλαμον. Ἐφόρει λευκὸν ἱμάτιον, καὶ νυκτικὸν κάλυμμα περίξ τοῦ νεκρικοῦ μετώπου. Ἐπροπάτησε δὲ εἰς τὸν θάλαμον μὲ ἀσυνήθη σοβαρότητα· ἔλαβε τὴν κενὴν θέσιν· ἐσήκωσε τὸ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἄδειον ποτήριον· ἔκυψε πρὸς ὄλους· ἔβαλεν αὐτὸ εἰς τὰ χεῖλη του· ἔπειτα, τὸ ἀφῆκε πάλιν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου τόσοσιν σιωπηλός.

ὄσον εἶχεν ἐμβῆν. Ἡ συντροφία ἔμεινεν ἑκθαμβος. Τέλος, μετὰ πολλάς παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἀλλοκότου ὀράματος, ἀπεφάσισαν νὰ στείλωσι δύο ἐξ ἑαυτῶν εἰς τοῦ προέδρου, ὅστις τόσον παράξενα εἶχε φανῆν μεταξὺ των. Οἱ ἀποσταλθέντες ἐπιστρέψαν μὲ τὴν φοβερὰν εἰδήσιν, ὅτι ὁ φίλος εἶχεν ἀποθάνειν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν. Οἱ τῆς συνόδου ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι, πάντῃ ἐκπεπληγμένοι εἰς τὸ θαυμάσιον καὶ ἀκατανόητον θάμα, ἀπεφάσισαν τίποτε περὶ αὐτοῦ νὰ μὴ φανερώσωσι. Πολὺ φιλοσοφικώτεροι παρὰ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι πραγματικῶς ἴδαν τὸ φάντασμα τοῦ τεθνηκότος συναδελφοῦ των, ἦσαν καὶ πολὺ φρονιμώτεροι παρὰ νὰ ἰσχυροποιήσωσι τὰς δεισιδαιμονίας τῶν χυδαίων διὰ τῆς ἀνεξηγήτου καὶ ἀκατανόητου ταύτης ὀπτασίας.

Μετὰ πολλοὺς χρόνους, ἠσθένησε γηραλέα, ἥτις ἔργον εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἀσθενῶν· ἐπεσκέπτετο δ' αὐτὴν ἰατρὸς, ἀνήκων εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ φιλολογικὴν ἑταιρείαν. Εἰς τοῦτον ἐξωμολογήθη μὲ λύπην ἐγκάρδιον, ὅτι πρὸ πολλοῦ εἶχεν ὑπηρετήσῃ τὸν κύριον —, ὀνομάσασα τὸν πρόεδρον, καὶ ὅτι ἠσθάνετο ἔλεγχον συνειδήσεως διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὅποιον ἀπέθανεν· εἶπεν ὅτι, ἐπειδὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἀσθένεια συνωδεύετο μὲ παραφροσύνην, παρήγγειλεν εἰς αὐτὴν ὁ ἰατρὸς νὰ προσέχη καλὰ μὴν ἤθελε τῆς φύγειν. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως αὐτὴ ἀπεκοιμήθη, καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦ ὕπνου τῆς ἐξυπνήσας ὁ ἄρρωστος ἐκβῆκε τοῦ κοιτῶνος. Ἐγερθεῖσα, καὶ εὐρούσα κενὸν τὸν κράββατον, καὶ τὸν ἀσθενῆ λείποντα, ἔδραμεν ἔξω τοῦ οἴκου πρὸς ζήτησιν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἀπῆντησεν ἐπιστρέφοντα· ἔβαλε δ' αὐτὸν πάλιν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἀλλὰ μόνον διὰ ν' ἀποθάνῃ. Μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὸν ἀκούοντα περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων αὐτῆς, ἐπρόσθεσεν ὅτι, εὐθὺς ἀφοῦ ἐξέπνευσεν ὁ δυστυχῆς, εἰσῆλθε διμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῆς ἑταιρείας νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς ὑγείας τοῦ προέδρου των, καὶ εἰς ἀπόκρισιν τοὺς ἐλέγχθη ὅτι ἀπέθανε. Τὰ πάντα ἐξήγησεν ἡ ὁμολογία αὐτῆ. Ὁ παράφων ἀσθενῆς εἶχεν ἐπάρειν τὴν πρὸς τὸ κατὰστημα τῆς ἑταιρείας ὁδὸν, ἀπὸ ἀνάμνησιν τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν χρέους τοῦ ὑπάγων καὶ ἐπιστρέφων, μετεχειρίσθη ἐν ἀπὸ τὰ προειρημένα διαβατικὰ κλειδιά, τὸ ὅποιον πολὺ ἐσύντεμε τὸν δρόμον. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, οἱ περὶ τῆς ὑγείας αὐτοῦ σταλθέντες νὰ ἐρωτήσωσιν ὑπῆγαν ἀπὸ δρόμον μακρυνώτερον, καὶ οὕτω ἔλαβεν αὐτὸς καιρὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κλίνην του, ἀρκετὴν ὥραν πρὶν φθάσωσιν ἐκεῖνοι. Οἱ τῆς παραξένου ταύτης σκηπτικῆς φιλοσοφικῆς μάρτυρες ἦσαν τῶρα τόσον πρόθυμοι νὰ διαδώσωσι τὸ γενόμενον, ὅσον ἀρχίτερα νὰ τὸ κρύπτωσι—καθὼς ἄριστα ὀφείλκεν εἶναι τρόπον δύναται οἱ τοῦ ἀνθρώπου ὀφθαλμοὶ ἀλλ' ἀντ' ἄλλων νὰ ἐκλάβωσι.

ΜΗ ζητῆς πλοῦτον ὑπερήφανον, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅσον ἐμπορεῖς δικαίως ν' ἀποκτήσης, σωφρόνως νὰ μεταχειρίζεσαι, ἱλαρῶς νὰ διανέμης, εὐχαρίστως δὲ ν' ἀφήσης.

ΖΩΟΚΟΜΙΑ.

ΜΕΤΑΞΥ τῶν ἄλλων ἐδωδιῶν, ὅσα δὲν εὐρίσκουσι, καθὼς ἄλλοι, οἱ ξένοι ἐρχόμενοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρῶτον σχεδὸν τόπον κατέχουσι τὰ κρέατα. Ἡ πάχυνσις τῶν κερασφόρων ζῶων κατήντησε τέχνη, τὴν ὅποιαν ἐπιμελοῦνται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν Εὐρώπην, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Ἑλβετίαν, καὶ Ὁλλανδίαν. Ἐκεῖ ὅμως ποτὲ ὁ ἀγρὸς δὲν ἀναπαύεται, καθὼς εἰς ἡμᾶς, διὰ νὰ γεννᾷ ἄγρια καὶ βλαβερὰ χόρτα· ἀλλὰ κατὰ τάξιν μετὰ τὸ σιτάριον καὶ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, οἱ ὅποιοι ἐξαντλοῦσι πολὺ τὴν γῆν, σπείρονται διάφορα ὑσπρια καὶ τὸ ἀναγκαῖον εἰς τροφήν τῶν ζῶων χορτάριον, οἶον, τριφύλλιον, μελίλιτον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ὀνομάζεται δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς γεωργίας ἀλλεπαλληλοσπορία. Ἡ αὔξησις τῆς χλοερᾶς καὶ ξηρᾶς τροφῆς πολλαπλασιάζει τὰ ζῶα, καὶ τούτων πάλιν ἡ κόπρος παχύνει τὴν ἀδυνατισμένην γῆν.

Τὸ ἔδαφος τῶν ζωοστασιῶν (ἢ ἀχουρίων) πρέπει νὰ γίνεται λιθόστρωτον καὶ κατωφερὲς διὰ νὰ τρέχωσιν ἔξω εὐκόλως δι' αὐλακος τὰ οὖρα εἰς λάκκον, ὅπου ἡ κόπρος στοιβάζεται. Τὸ ὑγρὸν τοῦτο (τὸ οὖρον) ἔχει πολλὴν παχυντικὴν ιδιότητα· ὅθεν ὠφελοῦνται καὶ ἀπ' αὐτὴν οἱ ἐπιτήθειοι γεωργοί. Ἀντικρὺ τῶν παραθυρίων ἀνοίγονται εἰς τοὺς τοίχους μακρὰι τρύπαι χρησιμεύουσαι εἰς τὸν καθαρισμὸν τοῦ ἀέρος· ἐπειδὴ ἡ ἀναπνοὴ καὶ διαπνοὴ, μολύνουσαι εὐκόλως τὸν ὑπάρχοντα ἤδη εἰς τὴν φάτην, βιάπτουσι κατ' ὀλίγον καὶ ἀνεπιστήτως τὴν ὑγείαν τῶν ζῶων.

Τὰ νέα καὶ γηραιὰ ζῶα δυσκόλως καὶ βραδέως παχύνονται· ἐπειδὴ ἡ τροφή ἐκείνων μὲν μεγαλύνει καὶ αὐξάνει τὰς μικρὰς, τούτων δὲ θεραπεύει τὰς ἐξηντημένας δυνάμεις. Εἰς τὸ Παλατινάτον παχύνουσι τὰ βώδια μετὰ τὸν ἕκτον τῆς ἡλικίας χρόνον.

Τὰ ζῶα παχύνονται ὅχι ὅταν τρώγωσι διὰ μιᾶς καὶ κατακόρως· ἀλλ' ὅταν τρέφονται κατ' ὀλίγον μὲ διάφορους τροφὰς, αἱ ὁποῖαι ἐρεθίζουσι τὴν ὄρεξιν.

Ἐν καιρῷ θέρους ἡ τροφή συνίσταται εἰς τὰ περισσεύματα καὶ ἐξώφλοια τῶν ὀσπρίων, εἰς χόρτον τρυφερὸν καὶ ξηρὸν ἐνωμένον. Ὅταν δὲ ἤδη ἀρχίσωσι νὰ παχύνονται, λαμβάνουν στερεωτέραν ἄλλην τροφήν, δηλαδὴ ξηρὰ ὀσπρια βρασμένα, ἢ ἀπλῶς βρεγμένα, καὶ ἄλευρον κριθίνον. Τὰ φύλλα τοῦ σεύτλου, ἢ κοκκινόγουλλίου, τὸ ὅποιον σπείρουσιν εἰς ἀγροὺς ὀλοκλήρους, καὶ τὰ γεωμηλα εὐχαριστοῦσι πολὺ τὴν ὄρεξιν τῶν ζῶων τὸ φθινόπωρον, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ βολβώδεις ρίζαι, οἶον, γογγύλια, καρωτὰ, ραφανίδες, κτλ. Οἱ καλοὶ ζωοκόμοι διδοῦσι πεντάκις τῆς ἡμέρας τροφήν εἰς τὰ ζῶα· ἀλλὰ φροντίζουσι πάντοτε νὰ τὴν συναλλάσσωσι. Τὸ ἄλας (1½ οὐγγία), ἐξαπλωμένον εἰς ψωμίον, κινεῖ θαυμασίως τὴν ὄρεξιν, καὶ ἐμποδίζει τῶν ὑγρῶν τὴν σῆσιν.

Ὅταν τὸ ζῶον ἀργοκινήται, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἤδη φαίνεται γεμάτον καὶ στρογγύλον, ὠφελεῖ πολὺ τὸ κριθίνον ἄλευρον.